

Adem-i Kabul ve Kabul-ü Adem Nedir?

Üstadımız Ayet-ül Kübra'da küfrü "adem-i kabul" ve "kabul-ü adem" diye ikiye ayırıyor. Bu iki kavram birbirine benziyor gibi görünse de aralarında fark vardır.

Öncelikle her iki ifade Arapçada birer isim tamlamasıdır (izâfet terkihi). Arapçada izafet yapılırken kaide şudur: İki isim yan yana gelir, birinci kelime muzâf, ikinci kelime muzâfun ileyh olur. Türkçeye tercüme edilirken ise tam tersine, mana bakımından önce ikinci kelimedenden başlanır.

• أَدَمُ الْقَبُولِ - "Adem-i kabul"

Burada "adem" kelimesi muzâf, "kabul" kelimesi muzâfun ileyhtir.

Türkçe kaideyle çevrildiğinde: Kabulün ademi, kabulün yokluğu olur.

• قَبُولُ الْعَدَمِ - "Kabul-ü adem"

Bu terkipte ise "kabul" muzâf, "adem" muzâfun ileyhtir.

Türkçeye çevrilince: Ademin kabulü, yokluğun kabulü manası ortaya çıkar.

Adem-i kabul, "kabulün yokluğu" demektir. Yani bir insanın kalbinde Allah'ın varlığına dair tasdik bulunmaz. Bu kişi "Allah yoktur" diye iddialı bir inanç taşımaz; sadece iman hakikatlerine karşı kayıtsızdır. İlgisizlikten gelen bir boşluk hali içindedir. Bu yüzden bu küfür çeşidi, daha çok bir cehalet ve hükümsüzlük hükmündedir.

Üstad bu kısma işaretle şöyle der: **"Birisi: Adem-i kabuldür. Yalnız ispatı tasdik etmemektir. Bu ise bir cehildir, bir hükümsüzlüktür ve kolaydır. Bu da bahsimizden hariçtir."**

Kabul-ü adem ise bambaşka bir yoldur. Bu ifade "yokluğun kabulü" anlamına gelir. Burada artık kalpte bir iddia yerleşmiştir: kişi Allah'ın yokluğunu tasdik eder.

Yani "Allah yoktur" diye bir itikadı benimser. İşte tasdik etmek, ister varlığa ister yokluğa olsun, bir hükümdür. Her hüküm ise delil ister. Bu yüzden kabul-ü adem, inkâra dönüşmüş bir inanç sistemi olduğu için ispata muhtaçtır.

Üstad bunu da açıkça belirtir: **"İkincisi: Kabul-ü ademdir. Kalben, ademini tasdik etmektir. Bu kısım ise bir hükümdür, bir itikaddır, bir iltizamdır... nefyini ispat etmeye mecburdur."**

Adem-i kabul, "Ben bu kitabı okumadım" demek gibidir. Ortada bir hüküm yoktur. Kabul-ü

adem ise “Bu kitap faydasızdır” diye kesin bir karar vermek gibidir. Artık o kararı savunman gerekir.

Demek küfürde: Birinci kısımda iman yoktur, ikinci kısımda ise imanın zıddı olan bir red ve inkar vardır. Her ikisi de sonuçta küfür dairesine girer; fakat mahiyetleri farklıdır. İman etmemek başka şeydir, inkâr etmek başka şey. Yani: İman yokluğu başka, inkârın varlığı bambaşka. Çoğu insan farkına varmadan adem-i kabulden yola çıkar; fakat kabul-ü ademe sapınca iş ciddileşir. Çünkü artık kalp, inkârı sahiplenmiş olur.

Üstad Bediüzzaman’ın “kabul-ü adem” dediği küfür çeşidi, yalnızca “iman etmemek”ten ibaret değildir; aksine Allah’ın yokluğu iddiasını kalben benimseyip onu savunmaktır. Bu gruba girenleri daha iyi tanımak için evrimciler, ateistler, deistler ve hatta deistler gibi görünen bazı modern felsefeciler örnek verilebilir.

Bu kişiler: Kâinattaki yaratılışı evrime verir, Allah’ın isim ve sıfatlarını devre dışı bırakmaya çalışır, dini hakikatleri “bilimle çelişiyor” diyerek küçümser, inanç konusunda şüphe üretmeyi bir meslek haline getirirler.

İşte Üstad Hazretleri bu ayrımı özellikle şunun için yapıyor: **Çünkü küfürdeki tavırlar aynı değildir.**

Birinci kısım olan adem-i kabulde lakaytlık vardır. Bu kişi İslâm’a ve imana karşı soğuktur; fakat doğrudan bir mücadele yürütmez. Daha çok kendi halinde yaşar. Kalbinde tasdik bulunmadığı için küfür dairesindedir; ama bu küfür, İslâm toplumuna fazla ilişmez, başkalarını saptırmaya yönelik bir program taşımaz.

Fakat ikinci kısım olan **kabul-ü adem ise imanın hakikatleriyle savaş halindedir.**

Bu yola sapan kimseler: İmanı hedef alır, Allah’ın varlığını gösteren delillerle alay eder, gençlerin zihinlerine sürekli “inkâr fikirleri” pompalamaya çalışır, insanları dinden uzaklaştırmayı bir vazife gibi görürler. Artık burada basit bir ilgisizlik değil; **aktif bir inkar cephesi** vardır.

Bu yüzden Üstad’ın imanî mücadelesi daha çok bu gruplardır. Risale-i Nur’da en çok çürütülen fikirler de, işte kabul-ü ademden doğan bu sistemli inkâr düşünceleridir. Çünkü onlar yalnız iman etmemekle kalmaz; başkalarının imanını da bozmak isterler.

Mahiyet Farkını Bir Daha Vurgulayalım

- **Adem-i kabul:** İman yokluğu – pasif bir hal
- **Kabul-ü adem:** İnkârın varlığı – aktif bir iddia

İslâm’a karşı en tehlikeli tavır ikincisidir. Zira bu tavır, insanları saptırmaya çalışır, kalpleri ifsad eder. Demek ki: Adem-i kabul, umursamazlıktan gelen bir boşluktur. Kabul-ü adem ise şüphe üreten, imanla mücadele eden bir inançtır.

İşte küfrün bu kısmı, toplumun ve özellikle gençlerin imanına en çok zarar veren cephe olduğundan, Kur'ân hizmetkârı olan Üstad, bütün gayretini bu inkâr cereyanlarının iptaline sarf etmiştir.